

Dosarul nr. 1ra-1631/22
1-20077219-01-1ra-01122022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

președinte

judecători

Talpă Boris

Țurcan Anatolie

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Mânăscută Igor

a judecat, fără participarea părților, recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 septembrie 2022, în cauza penală privindu-i pe

Borodachii Lilian XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în s. XXXXX;

Borodachii Iulian XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în s. XXXXX.

Termenii de examinare a cauzei:

Prima instanță: 09.07.2020 - 19.11.2020;

Instanța de apel: 29.01.2021 - 06.09.2022;

Instanța de recurs: 01.12.2022- 24.04.2024.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătorească Edineț, sediul Briceni din 19.11.2020, **Borodachii Lilian** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.152 alin. (1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 200 (două sute) ore;

- art.179 alin. (1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 (una sută) ore;

- în baza art.84 alin.(1) Cod penal, prin concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate a fost aplicată față de condamnatul Borodachii Lilian o pedeapsă definitivă în formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 240 (două sute patruzeci) ore.

Borodachii Iulian a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Borodachii Iulian a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.179 alin.(1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 (una sută) ore.

S-a încasat de la **Borodachii Lilian** în beneficiul statului suma de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei în calitate de cheltuieli pentru efectuarea expertizei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, inculpatul Borodachii Lilian împreună cu Borodachii Iulian la data de 03.12.2019, aproximativ la ora 18:30, au pătruns ilegal fără consimțământul persoanei, în gospodăria cet. Tolocan Felicia, situată în s. XXXXX, raionul XXXXX, unde intrând în casă au apucat-o de picior și o trăgeau de pe cuptor jos, iar la cererea legală a ultimei de a părăsi domiciliul, Borodachii Iulian și Borodachii Lilian nu au reacționat, continuându-și acțiunile sale ilegale.

Tot ei, la data de 03.12.2019 aproximativ la ora 18:30, în s. XXXXX, raionul XXXXX, la poarta gospodăriei cet. Tolocan Felicia, în urma unui conflict spontan apărut i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea piciorului drept, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202019D0032 din 13.02.2020 edem posttraumatic a țesuturilor moi a plantei piciorului drept, fractura maleolei mediale a gambei drepte, care se califică ca vătămare corporală medie cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Acțiunile lui Borodachii Lilian și Borodachii Iulian au fost calificate de organul de urmărire penală conform art.179 alin.(1) Cod penal – *pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.*

Acțiunile lui Borodachii Lilian și Borodachii Iulian au fost calificate de organul de urmărire penală conform art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal – *vătămarea intenționată medie a integrității corporale și a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății, săvârșită de două persoane.*

Ulterior, instanța de fond a recalificat acțiunile și l-a condamnat pe Borodachii Lilian pe art.152 alin.(1) Cod penal și art.179 alin.(1) Cod penal la 240 (două sute patruzeci) ore de muncă neremunerată în folosul comunității, iar pe Borodachii Iulian pe art.179 alin.(1) Cod penal la 100 (una sută) ore de muncă neremunerată în folosul comunității, achitându-l pe art.152 alin.(2) Cod penal.

3. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care :

Borodachii Lilian să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare;
- art.179 alin.(1) Cod la 1 (unu) an închisoare;
- în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, de-i stabilit lui Borodachii Lilian o pedeapsă penală definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani 6 (șase) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Borodachii Iulian să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare;
- art.179 alin.(1) Cod penal la 1 (unu) an închisoare;
- în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, de-i stabilit lui Borodachii Iulian o pedeapsă penală definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani 6 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Să fie încasat în mod solidar de la Borodachii Lilian și Borodachii Iulian în beneficiul statului suma de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei în calitate de cheltuieli pentru efectuarea expertizei.

Să fie încasat de la Borodachii Lilian și Borodachii Iulian în beneficiul părții vătămate Tolocan Felicia prejudicial moral de 10000 lei.

În argumentarea cererii de apel a invocat următoarele argumente:

- poziția instanței de fond referitor la achitarea lui Borodachii Iulian pe art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal contravine probelor examinate, prin care se dovedește vinovăția ambilor inculpați în cele incriminate;

- la pronunțarea sentinței au fost ignorate prevederile art.392-397 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a sentinței, instanța de fond indică, că în acțiunile lui Borodachii Iulian lipsesc elementele componente de infracțiune prevăzute la art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal și că urmează a fi achitat pe motiv că fapta n-a fost săvârșită de inculpat, iar în partea dispozitivă a sentinței îl achită pe art.152 alin.(2) Cod penal pe motiv că fapta n-a fost săvârșită de inculpat, neindicând lit.e) așa cum este în învinuire;

- tot în partea descriptivă a sentinței, instanța de fond indică, că vinovăția lui Borodachii Lilian în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.152 alin.(2) lit.e) și art.179 alin.(1) Cod penal a fost confirmată pe deplin de însuși declarațiile inculpatului Borodachii Lilian. Însă, în partea dispozitivă a sentinței îl recunoaște vinovat pe Borodachii Lilian pe art.152 alin.(1) Cod penal;

- incorect s-a indicat în partea dispozitivă a sentinței, la stabilirea pedepsei definitive lui Borodachii Lilian, prin prisma art.84 Cod penal, față de condamnat, or, acesta are statut de inculpat;

- în sentință, au fost expuse probele, dar nu s-a dezvăluit concluzia de achitare a inculpatului Borodachii Iulian pe art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, or, probele examinate dovedesc că inculpații au acționat împreună;

- vinovăția inculpaților Borodachii Lilian și Borodachii Iulian se dovedește prin procesele-verbale de confruntare din 02.06.2020 efectuate între Tolocan Felicia și Borodachii Lilian și Borodachii Iulian, conform cărora Tolocan Felicia își menține declarațiile date în calitate de martor;

- prin probele acumulate de instanța de fond, s-a constatat faptul că inculpații au acționat împreună, iar ca rezultat al acțiunilor lor fiind cauzate vătămări corporale medii părții vătămate;

- la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, ceea ce denotă ineficiența condamnării cu pedeapsa munca neremunerată în folosul comunității.

- instanța de fond a ignorat faptul, că inculpații au comis două infracțiuni, una fiind gravă, n-au recunoscut vina și au cauzat vătămări medii părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 septembrie 2022, a fost admis apelul, din alte motive decât cele invocate, casată sentința în latura penală, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

Borodachii Lilian, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 200 de ore.

Borodachii Lilian, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.179 alin.(1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 de ore.

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i s-a stabilit lui Borodachii Lilian XXXXX o pedeapsă penală definitivă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 240 de ore.

În temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 și art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală inculpatul **Borodachii Lilian** a fost liberat de la executarea pedepsei penale pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute art.152 alin.(1) și art.179 alin.(1) Cod penal.

Borodachii Iulian, a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal în temeiul art.390 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta n-a fost săvârșită de inculpat.

Borodachii Iulian, a fost recunoscut și condamnat în baza art.179 alin.(1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 de ore.

În temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 și art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală inculpatul **Borodachii Iulian** a fost liberat de la executarea pedepsei penale pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute art.179 alin.(1) Cod penal.

În latura cheltuielilor judiciare, dispozițiile sentinței s-au păstrat fără modificări.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, în partea motivată și dispozitivul sentinței se conțin contraziceri esențiale la descrierea și reținerea faptelor infracționale, la calificarea acțiunilor inculpaților, la stabilirea vinovăției lor în faptele imputate și cele dovedite în ședința de judecată, la temeiul de achitare etc., erori procesuale care urmează a fi înlăturate la rejudecarea cauzei penale în ordine de apel.

Instanța de apel, a reluat cercetarea judecătorească, a audiat partea vătămată Tolocan Felicia, martorul Tolocan Cristi, inculpații Borodachii Iulian și Borodachii Lilian și a cercetat probele scrise: Vol.I – f.d.4-proces-verbal privind depistarea infracțiunii sau constatării bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii; f.d.5-raport; f.d.6-plângere de la Tolocan Cristi; f.d.13-raport de constatare nr.201919P0834 din 04.12.2019; f.d.15-raport de constatare nr.201919P0832 din 05.12.2019; f.d.16-17-proces-verbal de audiere a victimei Tolocan Cristi; f.d.18-19-proces-verbal de audiere a martorului Cordun Zinaida; f.d.20-proces-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii; f.d.21-proces-verbal de audiere a victimei Tolocan Felicia; f.d.71-cerere de la Tolocan Felicia; f.d.74-proces-verbal de audiere a părții vătămate Tolocan Felicia; f.d.91-92-raport de expertiză judiciară nr.202019D0031 din 13.02.2020, întocmit în privința lui Tolocan Cristian; f.d.93-94-raport de expertiză judiciară nr.202019D0032 din 13.02.2020, întocmit în privința lui Tolocan Felicia; f.d.136-proces-verbal de confruntare între Tolocan Felicia și Borodachii Lilian; f.d.137- proces-verbal de confruntare între Tolocan Felicia și Borodachii Iulian; f.d.138- proces-verbal de confruntare între Tolocan Cristi și Borodachii Iulian; f.d.139- proces-verbal de confruntare între Tolocan Cristi și Borodachii Lilian; f.d.201;-declarațiile părții vătămate Tolocan Felicia; f.d.202-declarațiile martorului Tolocan Cristian; f.d.203-declarațiile martorului Cebotari Cristian; f.d.204-declarațiile martorului Sîrbu Silviu; f.d.205-206-proces-verbal de audiere a martorului Cordun Zinaida; f.d.227-recipisă întocmită de Tolocan Felicia.

În urma, audierii participanților la proces și examinarea probelor scrise, Colegiul penal a constatat:

Borodachii Lilian, la 03.12.2019, aproximativ la ora 18.30, împreună cu Borodachii Iulian, au pătruns ilegal fără consimțământul persoanei, în gospodăria cet.Tolocan Felicia, situată în s. XXXXX r-ul XXXXX, unde intrând în casă au apucat-o de picior și o trăgeau

de pe cuptor jos, iar la cererea legală a ultimei de a părăsi domiciliul, Borodachii Iulian și Borodachii Lilian nu au reacționat, continuându-și acțiunile sale ilegale.

Prin acțiunile sale, **Borodachii Lilian** a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art.179 alin.(1) Cod penal** – *pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.*

Tot el, la 03.12.2019, aproximativ la ora 18:30, în s. XXXXX r-ul XXXXX, la poarta gospodăriei cet.Tolocan Felicia, în urma unui conflict spontan apărut, i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea piciorului drept, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202019D0032 din 13.12.2020 edem posttraumatic a țesuturilor moi a plantei piciorului drept, fractura maleolei mediale a gambei drepte, care se califică ca vătămare corporală medie cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Prin acțiunile sale, **Borodachii Lilian** a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art.152 alin.(1) Cod penal** – *vătămarea intenționată medie a integrității corporale a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

Borodachii Iulian, la 03.12.2019, aproximativ la ora 18.30, împreună cu Borodachii Lilian, au pătruns ilegal fără consimțământul persoanei, în gospodăria cet.Tolocan Felicia, situată în s. XXXXX r-ul XXXXX, unde intrând în casă au apucat-o de picior și o trăgeau de pe cuptor jos, iar la cererea legală a ultimei de a părăsi domiciliul, Borodachii Iulian și Borodachii Lilian nu au reacționat, continuânduși acțiunile sale ilegale.

Prin acțiunile sale, **Borodachii Lilian** a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art.179 alin.(1) Cod penal** – *pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei.*

Instanța de apel a conchis că partea vătămată Tolocan Felicia și martorii Tolocan Cristi, Sîrbu Silviu, Cebotari Cristian, Cordun Zinaida au confirmat violarea de domiciliu. Mai mult, violarea de domiciliu a fost confirmată și de inculpații Borodachii Iulian și Borodachii Lilian.

De asemenea partea vătămată Tolocan Felicia a confirmat cauzarea vătămarilor corporale medii, doar că nu a putut concretiza care din inculpați le-au cauzat, dar a afirmat clar, că doar unul din inculpați i-a cauzat vătămarile corporale, când i-a aplicat o lovitură cu piciorul peste piciorul drept.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că cauzarea vătămarilor corporale medii se confirmă prin raportul de constatare nr.201919P0832 din 05.12.2019 și raportul de expertiză nr.202019D0032 din 13.02.2020 și prin declarațiile inculpatului Borodachii Lilian care a confirmat, că posibil i-a cauzat vătămări lui Felicia Tolocan, când i-a smuls din mâini toporul, călcând-o peste picior.

Instanța de apel a reținut că, probele administrate pe cauză corespund cerințelor stipulate de art.93-101 Cod de procedură penală, adică sunt pertinente, concludente, veridice, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, ele fiind în coroborare între ele și demonstrând vinovăția lui **Borodachii Lilian** pe art.179 alin.(1) și art.152 alin.(1) Cod penal și a lui **Borodachii Iulian** pe art.179 alin.(1) Cod penal în deplină măsură.

Totodată instanța de apel a reținut că, **potrivit rechizitoriului, Borodachii Iulian mai este învinuit** : ”Tot el, la 03.12.2019 aproximativ la ora 18:30, împreună cu Borodachii Lilian, în s. XXXXX r-ul XXXXX, la poarta gospodăriei cet.Tolocan Felicia, în urma unui conflict spontan apărut, i-a aplicat o lovitură cu piciorul în regiunea piciorului drept

cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202019D0032 din 13.12.2020 edem posttraumatic a țesuturilor moi a plantei piciorului drept, fractura maleolei mediale a gambei drepte, care se califică ca vătămare corporală medie cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate ce se exprimă prin vătămarea intenționată medie a integrității corporale a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății, săvârșită de două persoane, **Borodachii Iulian** a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal.**”.

Cu privire la învinuirea adusă lui **Borodachii Iulian** pe art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, instanța de apel a considerat că nu s-a demonstrat că fapta a fost săvârșită de inculpat, această învinuire n-a fost susținută nici de partea vătămată Tolocan Felicia, martorul Tolocan Cristi, inculpatul Borodachii Leonid și celelalte persoane.

Însăși Tolocan Felicia a declarat, că vătămarea corporală mai puțin gravă i-a fost cauzată de către o singură persoană, fiind identificat **Borodachii Lilian**, care a recunoscut acest fapt.

Prin urmare, instanța de apel, după cercetarea și analiza probelor în raport cu prevederile legale, a constatat că fapta nu a fost săvârșită de inculpatul **Borodachii Iulian**, de aceea acesta urmează a fi achitat.

Cu privire la solicitarea procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare, instanța de apel a menținut dispozițiile sentinței, făcând referire la prevederile art.227 alin.(1), alin.(2) pct.5), art.229 alin. (2) Cod de procedură penală și menționând că, prin rechizitoriul înaintat, acuzatorul de stat a atribuit cheltuielilor judiciare suportate în legătură cu dispunerea și efectuarea constatărilor/expertizelor judiciare din 05.12.2019 și 13.02.2020 în privința părții vătămate Tolocan Felicia suma totală de 448 lei.

Cît ține de paguba materială/morală pretinsă de partea vătămată Tolocan Felicia, instanța de apel a reținut că aceasta n-a solicitat-o în modul stabilit de normele de procedură penală (n-a înaintat cerere de chemare în judecată cu argumente de fapt și de drept și n-a anexat probe), de aceea instanța de fond corect nu s-a expus în privința acestei lature.

Însă, partea vătămată Tolocan Felicia a confirmat achitarea tratamentului medical de către inculpați.

Totodată, inculpații Borodachii Iulian și Borodachii Lilian au înaintat la 07.09.2022 cereri de aplicare a amnistiei în legătură cu faptele pe care le recunosc.

Deci, în privința inculpaților Borodachii Iulian și Borodachii Lilian instanța de apel a stabilit pedepse penale și în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 și art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură i-a liberat de la executarea lor.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, *că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt*, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, deoarece consideră că prin probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetare în instanța de judecată, s-a constatat faptul, că inculpații au acționat împreună și ca rezultat a acțiunilor lor, fiind cauzate vătămări corporale medii părții vătămate Tolocan Felicia.

5. Titularul recursului s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au depus cererea în termen.

Totodată, din interpretarea art. XI alin. (3) Legea nr. 246 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*), din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 rezultă că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului, procedura de judecare urmând a fi efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În cazul din speță, recurentul a depus recursul până la 01 septembrie 2023, astfel că acesta se judecă în temeiurile în vigoare la data depunerii lor.

6. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție declară că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Analizând argumentele fixate în recurs și subscrise cazurilor de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în raport cu materialele din dosar, completul de judecată constată că decizia instanței de apel urmează a fi desființată *ad integrum* și din considerente nearătate în cererile de recurs, or acestea prevalează asupra temeiurilor indicate de recurent.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să-l admită și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță. În corespundere cu art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Astfel, pornind de la faptul că apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept și declanșează o continuare a judecării cauzei în fond, producând un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat, completul de judecată reține că, în cauza dată, instanța de apel nu și-a exercitat în deplină măsură atribuțiile prevăzute de lege.

Într-un prim aspect, completul de judecată menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

Completul de judecată reține că, instanța de apel admițând apelul cu rejudecarea cauzei, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciere ori respinse ca probe. În partea descriptivă, decizia trebuie să corespundă tuturor cerințelor art.394 Cod de procedură penală. Este necesar nu numai a indica numele și prenumele părții vătămate și ale martorilor, prin depozițiile cărora, în opinia instanței, sunt confirmate unele sau alte circumstanțe de fapt, **dar și de a expune esența acestor depoziții**, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurcă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea. Se exclude expunerea evenimentelor ce nu se referă la cauza judecată, folosirea formulărilor inexacte, prescurtărilor și cuvintelor inadmisibile în documentele oficiale

Lecturând textul deciziei, completul de judecată evidențiază, că instanța de apel reluând cercetarea judecătorească a audiat partea vătămată Tolocan Felicia, martorul Tolocan Cristi, inculpații Borodachii Iulian și Borodachii Lilian, însă nu a redat, în decizie, declarațiile acestora date în cadrul instanței de fond pe care le-au susținut, mai mult ca atât instanța de apel și-a motivat decizia punând la bază și declarațiile martorilor Sîrbu Silvia, Cebotari Cristian, Cordon Zinaida, declarațiile cărora de asemenea nu au fost redată ci doar trecute în revistă.

Tot la acest capitol, completul de judecată constată ca instanța de apel a indicat că: *„probele administrate pe cauză corespund cerințelor stipulate de art.93-101 Cod de procedură penală, adică sunt pertinente, concludente, veridice, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, ele fiind în coroborare între ele și demonstrând vinovăția lui **Borodachii Lilian** pe art.179 alin.(1) și art.152 alin.(1) Cod penal și a lui **Borodachii Iulian** pe art.179 alin.(1) Cod penal în deplină măsură”*, însă face referire și redă esența depozițiilor părții vătămate, a martorilor și a inculpaților date în instanța de apel, pe care și-a întemeiat soluția doar referitor la acțiunile lui Borodachii Liliana pe capătul de acuzare prevăzut de art.152 alin.(1) Cod penal și vădit omite a se expune, în partea descriptivă a deciziei, motivele și probele **care dovedesc sau nu vinovăția** inculpaților Borodachii Lilian și Borodachi Iulian pe capătul de învinuire prevăzut de **art.179 alin. (1) Cod penal**, doar indicând la general, la probele indicate supra și că violarea de domiciliu se confirmă și prin declarațiile inculpaților Borodachii Lilian și Borodachi Iulian, pe când aceștia conform declarațiilor date în instanța de fond declară diferit.

Totodată instanța de apel nu a efectuat și nu a redat o analiză a probelor pe învinuirea adusă lui Borodachii Iulian pe art.**152 alin.(2) lit.e) Cod penal**, la general invocând că: *„învinuirea adusă lui Borodachii Iulian pe art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, instanța de apel a considerat că nu s-a demonstrat că fapta a fost săvârșită de inculpat, această învinuire n-a fost susținută nici de partea vătămată Tolocan Felicia, martorul Tolocan Cristi, inculpatul Borodachii Leonid și celelalte persoane. Însăși Tolocan Felicia a declarat, că vătămarea corporală mai puțin gravă i-a fost cauzată de către o singură persoană, fiind identificat Borodachii Lilian, care a recunoscut acest fapt.”*

O altă eroare de drept comisă este ca potrivit descriptivului deciziei instanța de apel descrie fapta criminală comisă de Borodachii Liliana, ca fiind dovedită în baza art.179 alin. (1) Cod penal, însă încadrează acțiunile acestui de două ori în articolul menționat.

Completul de judecată menționează că efectul devolutiv nu promovează reeditarea de către instanța de apel a judecății care a avut loc în prima instanță, ci o nouă judecată, cu caracter autonom. Potrivit art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă administrată de

părți trebuie să fie verificată și apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și că nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.

Prin urmare de către instanța de apel nu a fost acordată deplină eficiență prevederilor legale transpuse în dispoziția art. 101 Cod de procedură penală.

În lumina practicii CtEDO, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză. Totodată, urmează a se reține că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 CoEDO, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO Suominen versus Finlanda).

Completul specifică că, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea probelor.

Omisiunea instanțelor ce judecă fondul de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

În continuare, completul de judecată ține să consemneze că instanța de apel, acceptând cererea inculpaților Borodachii Iulian și Borodachii Lilian privind aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2022, în privința lui Borodachii Lilian, la stabilirea pedepsei a aplicat prevederile art.84 alin. (1) Cod penal, fără a lua în considerare prevederile art.9 din Legea nr.243 din 24.12.2022 conform căroră, *persoanele condamnate pentru concurs de infracțiuni se amnistiază pentru fiecare infracțiune în parte, dacă vreuna dintre acestea întrunește condițiile prezentei legi*. Totodată, instanța de apel urma din oficiu, să verifice dacă în privința inculpaților este incidentă instituția prescripției tragerii la răspundere penală în respectiva cauză penală, astfel, neîngrădind, pe viitor, dreptul aplicării amnistiei în privința acestora.

În opinia completului de judecată, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra căroră instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea apelantului, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia hotărârii, cu atât mai mult că, în lumina jurisprudenței CtEDO, deși instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (hotărârea Ruiz Torija versus Spania), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (hotărârea Moreira Ferreira versus Portugalia).

Astfel, a avut loc o încălcare esențială a legii procesuale penale, fiind prezentă eroarea de drept stipulată la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, întrucât, în urma examinării coroborate a materialului cauzei, rezultă un viciu juridic la stabilirea temeiurilor de fapt și de drept.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor

circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de temeiurile casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 septembrie 2022, în cauza penală privindu-i pe **Borodachii Lilian XXXXX** și **Borodachii Iulian XXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată..

Președinte

Talpă Boris

judecători

Țurcan Anatolie

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor